

Dokument nr. 8:83

(1999-2000)

Forslag fra stortingsrepresentantene Annelise Høegh og Sonja Irene Sjøli om å sette inn tiltak for å øke behandlingsskapiteten for mennesker med spiseforstyrrelser

Til Stortinget

Bakgrunn

Spiseforstyrrelser er en svært alvorlig lidelse for de som rammes, og naturligvis også for deres familier og nærmeste.

Alvorlig spiseforstyrrelse er av fagfolk definert slik:

«En spiseforstyrrelse er alvorlig når tanker og følelser konsentreres rundt mat, kroppen og vekten og overtar oppmerksomheten fra andre deler av tilværelsen som forhold til venner og familie, jobb, skole og interesser.» (Charlotte Bull 1991)

Spiseforstyrrelser som ikke er alvorlige, kan utvikle seg til å bli det, og de må derfor behandles som alvorlige. Jo tidligere en spiseforstyrrelse avdekkes og kommer til behandling, jo større er muligheten for å bli frisk. Spiseforstyrrelser er lidelser som kan inneholde både biologiske, psykologiske og sosiale aspekter. Dersom ikke effektiv behandling kan tilbys, kan lidelsen føre til vedvarende sykelige tilstander, eller at feil- eller manglende ernæring kan føre til døden.

Antallet som har denne lidelsen er noe usikkert, men ulike undersøkelser både nasjonalt og internasjonalt tilsier at tallet i Norge kan være mellom 50 000 og 80 000. Spiseforstyrrelser opptre hyppigst hos kvinner mellom 12 og 25 år, selv om dette også rammer menn. Likevel antar man at 85-90 pst. av alle som har spiseforstyrrelser er jenter eller kvinner.

En ser også at stadig yngre barn slanker seg. Blant annet viser en svensk undersøkelse gjennomført ved universitetet i Uppsala at en av fem småjenter har prøvd å slanke seg før de fylte 8 år. Dette kan bl.a. ha sammenheng med foreldrenes overdrevne kroppsfiksering hos egne barn. Alle jentene som var med i undersøkelsen var normalvektige.

Behandlingen er både vanskelig og tidkrevende, og det er et betydelig misforhold mellom det behovet som eksisterer for behandling og de tilbudene som eksisterer. Det er også andre lidelser som må vente på

behandling, men lidelser som systematisk forverrer seg over relativt kort tid, gis normalt prioritet. Ikke bare er behandlingen vanskelig og tidkrevende, men fagmiljøet peker også på at ikke samme metode kan benyttes overfor alle. Mange får ikke behandlingstilbud, og blant de som får tilbud, er tilbakefallet relativt betydelig.

Nils Henrik Hougen har drevet behandlingssenter for denne pasientgruppen i Oslo i 10 år. Han har erfaring med ca. 500 ferdigbehandlede pasienter. Resultatene er svært gode - over det som er normen innen det etablerte helsevesenet. Tilbakefallsprosenten er lav. Hans metode bygger på en amerikansk terapimetode, såkalt Nevro-Lingvistisk Programmering. Dette er en internasjonalt anerkjent psykologisk terapimetode der man blant annet legger vekt på å styrke ressursene til den enkelte i stedet for å fokusere på diagnoser og symptombehandling. Prinsippene i denne metoden er videreutviklet og tilpasset spesielt for personer med spiseforstyrrelser. Målet er å styrke pasientens selvbylde og sosiale ferdigheter, slik at de kan tilbakeføres til et normalt liv. Institutt Hougen ønsker å bygge ut behandlingsskapiteten og flytte virksomheten til Drøbak. Forslagsstillerne mener den alternative metoden instituttet bygger på bør kunne få prosjektstøtte for så å bli evaluert.

Spiseforstyrrelser er omtalt i flere sentrale stortingsdokumenter:

- St.meld. nr. 37 (1992-1993): «Utfordringer i helsefremmende og forebyggende arbeid». Innst. S. nr. 118 (1993-1994).
- St.meld. nr. 25 (1996-1997): «Åpenhet og helhet». Innst. S. nr. 258 (1996-1997).

Sosialdepartementet har i mars 2000 lagt fram «Regjeringens strategiplan mot spiseforstyrrelser».

Konklusjon

Det offentlige helsevesen har i dag ikke tilstrekkelig behandlingsskapitet til mennesker som lider

av spiseforstyrrelser. Det er behov for ulike behandlingsmetoder, og det finnes metoder som også benyttes utenfor det offentlige helsevesen som synes å kunne treffe enkelte av gruppene med disse lidelsene. Komplekse årsaksforhold knyttet til spiseforstyrrelser tilsier at all behandling, uansett metode for behandling, må ledes av kvalifisert medisinsk personale, dels for å sikre medisinsk forsvarlig behandling og dels for å kunne verifisere behandlingsresultatene.

I en satsing på flere og gode behandlingsopplegg for personer med spiseforstyrrelser, kan det være nødvendig å utprøve flere behandlingsmetoder, bl.a. det tilbud som Institutt Hougen gir.

Forslagsstillerne ser det som ønskelig å få lagt inn evalueringselementer i alle typer tilbud, for så langt det er mulig å kunne måle effekten av de forskjellige behandlingsopplegg.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber Regjeringen sett inn tiltak for å øke behandlingsskapasiteten for mennesker med spiseforstyrrelser og i forbindelse med budsjettet for 2001 vurdere å gi prosjektstøtte også til andre behandlingstilbud enn de tradisjonelle.
2. Alle slike prosjekt må evalueres med sikte på å vurdere kvaliteten og effekten av behandlingen.

14. juni 2000